

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
RAYMOND C. PACE**

Seduta tas-26 ta' Marzu, 2009

Citazzjoni Numru. 1321/2002

Amal Aluminium Works Ltd. formanti parti minn Amal Group.

vs

Carmel Ebejer, ezercjenti I-kummerc bl-isem Quality Standards.

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ic-citazzjoni attrici datata 22 ta' Novembru 2002 a fol. 1 tal-process, u pprezentata quddiem din il-Qorti kif diversament presjeduta mill-Onor. Mhallef Noel Cuschieri fejn gie premess:-

Illi s-socjeta` attrici hija kreditrici tal-konvenut fis-somma vera, certa u likwida ta' sitt elef erba' mijha u hamsin lira

Kopja Informali ta' Sentenza

maltija u tnejn u tletin centezmu (Lm6,450.32) bilanc ta' somma akbar ghal merkanzija mibjugh u servizz rez lill-konvenut fil-Kumpless proprjeta` ta' B & M (Supplies) Ltd. fi Triq Dun Karm Psaila, Birkarkara.

Illi I-konvenut gia ghamel hlasijietakkont tal-merkanzija lilu mibjugha u tas-servizz lilu rez mis-socjeta` attrici;

Illi I-konvenut ghalkemm gie mitlub ihallas, baqa' inadempjenti;

Jghid għalhekk il-konvenut *nomine* ghaliex għar-ragunijiet premssi u dispjacer is-smigh tal-kawza a *tenur tal-artikolu 167 et seq tal-Kodici ta' Organizzazzjoni u Proceduri Civili (Kap 12)*, u *in vista* tal-affidavit ta' Vincent Attard *nomine* (Dok "C"), m'għandux minn din I-Onorabbli Qorti:

1. Jigi ikkundannat ihallas lis-socjeta` attrici s-somma ta' sitt elef erba' mijja u hamsin lira maltija u tnejn u tletin centezmu (Lm6,450.32) fuq imsemmija.

Bl-ispejjez, u bl-imghax legali skont il-ligi sad-data tal-pagament effettiv, kontra I-konvenut li huwa minn issa ingunt in subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni tas-socjeta` attrici Amal Aluminium Works Ltd.

Rat il-lixta tax-xhieda u d-dokumenti annessi kif jidher a fol. 4 sa fol. 17 tal-process.

Rat li din il-kawza giet appuntata għas-smigh għas-seduta tas-29 ta' Novembru 2002.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenut Carmel Ebejer datata 29 ta' Novembru 2002 a fol. 22 tal-process fejn gie eccepixxa:-

1. Illi d-domandi attrici huma nfondati fil-fatt u fid-drift *stante* li I-konvenut mhux il-legittimu kontradittur u għalhekk għandu jigi lliberat mill-osservanza tal-gudizzju ghax kull xogħol li talvolta seta' sar, sar fuq inkarigu ta'

Kopja Informali ta' Sentenza

Quality Standards Limited u dan kif jirrizulta minn ittra mibghuta mis-socjeta` Quality Standards Limited tat-23 ta' Settembru 2002, li kopja tagħha qed tigi hawn annessa u mamrkata bhala dokument "CE 1".

2. Illi bla pregudizzju għal premess ix-xogħol li gie ornat minn Quality Standards Limited ma sarx skont is-sengħa u l-arti peress li l-Perit Wilfred Debattista għadu ma cċertifikax l-istess fejn twahhal ix-xogħol f'B & M Supplies Showroom, Triq Dun Karm Psaila, B'Kara.

3. Illi x-xogħol għadu ma tlestatix u għalhekk l-azzjoni hija intempestiva u għal din ir-raguni wkoll il-konvenut għandu jigi liberat mill-osservanza tal-gudizzju.

4. Illi barra minn hekk is-somma mitluba hija eccessiva *stante* illi għad hemm xogħol mhux imwahħħal u li gie mitlub il-hlas tagħhom *oltre* l-fatt illi l-attur qed jitlob hlasijiet ta' xogħol li ma sarx tajjeb u li gie ornat jaqla' mill-Perit Wilfred Debattista liema xogħol rimedjali għandu jkun a kariku tal-istess attur.

5. Illi barra minn hekk il-konvenut sofra danni bhala Quality Standards Limited meta haddiema tal-attur għamlu hsara konsistenti fi ksur ta' hames hgiegiet li huma ppruvaw iwahħlu mal-istruttura msemmija, liema hsara tamonta għas-somma ta' Lm2729.95 *oltre* hsarat ohra fi tliet hgiegiet ohra wara t-tqegħid tal-istess minħabba negligenza u traskuragni fl-ekuzzjoni tal-istess xogħol.

6. Salv eccezzjonijiet ohra.

Rat id-dikjarazzjoni tal-konvenut a fol. 23 tal-process.

Rat il-lista tax-xhieda u dokument esebit (Dok. "CE1") a fol. 23 sa fol. 28 tal-process.

Rat il-verbali tas-seduti mizmuma quddiem il-Qorti kif diversament presjeduta mill-Onor. Mhallef Noel Cuschieri fejn fis-seduta tal-20 ta' Jannar 2004 ingħatat sentenza preliminari dwar l-ewwel eccezzjoni; u tas-17 ta'

Kopja Informali ta' Sentenza

Novembru 2004 fejn il-partijiet qablu li jigi nominat il-Perit Dione Buhagiar sabiex jirrelata dwar it-tieni eccezzjoni u f'kaz li l-inkarigu jesorbita mill-kompetenza professjonal tieghu, l-istess perit għandu jinforma lir-Registratur b' ittra.

Rat id-decizjoni datata 20 ta' Jannar 2004 fejn l-Qorti cahdet l-ewwel eccezzjoni.

Rat ir-rikors tal-Perit Dione Buhagiar datata 24 ta' Frar 2005 (fol.109) fejn talab li jigi ezentat mill-inkarigu billi jigi sostitwit b'perit iehor.

Rat il-verbali tas-seduti mizmuma quddiem il-Qorti kif diversament presjeduta mill-Onor. Mhallef Noel Cuschieri fejn fis-seduta tad-19 ta' April 2005, il-Qorti, fuq suggeriment taz-zewg partijiet innominat bhala Perit Tekniku lill-Perit Godwin Abela bil-fakultajiet soliti.

Rat il-verbali tas-seduti mizmuma quddiem il-Qorti kif hekk presjeduta fejn fis-seduta tas-16 ta' Novembru 2006 meta ssejħet il-kawza ma deher hadd. Il-Qorti rrevokat l-inkarigu tal-Perit Tekniku u ordnat il-kancellament tal-kawza minn fuq il-lista a spejjez attrici. Il-kawza giet kancellata.

Rat ir-rikors tas-socjeta` attrici datata 17 ta' Novembru 2006 a fol. 123 tal-porcess fejn talbet sabiex il-kawza terga` titqieghed fuq il-lista sabiex tkun tista` tigi mismugha u maqtugha, u dan dejjem taht dawk il-provedimenti kollha li jidhrilha xierqa u opportuni.

Rat il-verbali tas-seduti mizmum quddiem il-Perit Tekniku Godwin P. Abela, bix-xhieda kollha quddiemu prodotta u d-dokumenti hemm esebiti (fol.138).

Rat ir-rikors datat 17 ta' Novembru 2006; u n-nota datata 5 ta' Settembru 2007, u l-Qorti laqghet it-talba u riappuntat din il-kawza għas-smigh ghall-4 ta' Dicembru 2007 kif jidher bid-digriet moghti fis-17 ta' Settembru 2007 (fol. 256).

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat ir-relazzjoni tal-Perit Tekniku AIC Godwin P. Abela datata 23 ta' Mejju 2007 u mahlufa fis-27 ta' Frar 2008 (fol. 261 tal-process).

Rat il-verbal tas-seduta mizmuma quddiem din il-Qorti tat-28 ta' Ottubru 2008 fejn meta ssejhet il-kawza deher Dr. Mark Attard Montalto ghall-konvenut u Dr. Simiana għas-socjeta` attrici. Dr. Simiana, għas-socjeta` attrici talab li jipprezenta nota ta' osservazzjonijiet. Il-Qorti laqghet it-talba u pprefiggiet termniu ta' tletin (30) gurnata lis-socjeta` attrici biex tipprezenta n-nota ta' osservazzjonijiet bil-visto/notifikat iid-difensur tal-kontro-parti li jkollu tletin (30) gurnata biex jirrispondi mid-data tan-notifika tan-nota ta' osservazzjonijiet, b'dan li jekk in-nota attrici ma tigix ipprezentata fit-terminu ndikat, it-terminu għan-nota tal-konvenut jibda jghaddi mill-gheluq tat-terminu mogħti lis-socjeta` attrici. Il-kawza giet differita għas-sentenza għas-26 ta' Marzu 2009.

Rat in-nota ta' osservazzjonijiet tas-socjeta` attrici datata 28 ta' Novembru 2008 (fol.282).

Rat ix-xhieda kollha hemm mogħtija.

Rat l-atti kollha pprezentati mill-partijiet u d-digrieti relattivi.

Rat id-dokumenti esebiti.

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. KONSIDERAZZJONIJIET.

Illi s-socjeta` attrici ssostni illi hija kreditrici tal-konvenut fis-somma ta' Lm6,450.32 bilanc ta' somma akbar ghall-merkanzija mibjugha u servizz rez lill-konvenut fil-kumpless proprjeta` ta' B & M (Supplies) Ltd fi Triq Dun Karm Psalia, Birkirkara.

Illi s-socjeta` attrici ssostni ukoll li lestiet ix-xogħolijiet kollha lilha fdati kif ukoll xogħolijiet ulterjuri li kienu necessarji u dan skont l-istruzzjonijiet tal-istess konvenut

skont l-arti u s-sengha. L-istess socjeta' attrici ssostni li l-konvenut gja' kien hallas xi somma akkont tal-prezz ta' dawn ix-xogholijiet izda naqas li jhallas il-bilanc rimanenti *nonostante* li gie diversi drabi mitlub ihallas.

Illi Dok. "A2"sa "A12" ipprezentati mac-citazzjoni, jirrizulta li s-socjeta' attrici ppresentat lill-konvenut diversi kontijiet permezz ta' varji *invoices* (*invoice numbers* 13861, 13910, 14040, 14199, 14342 u 14392) li ammontaw komplessivament ghas-somma ta' Lm13,650.62. Minn dan it-total il-konvenut hallas biss Lm7,200.30. B'hekk għad hemm x'jithallas il-bilanc kif mitlub fic-citazzjoni cioe' l-ammont ta' Lm6,450.32.

Illi l-konvenut, da parti tieghu, jghid illi x-xogħol ma sarx skont is-sengha u l-arti peress illi l-Perit Wifred Debattista għadu ma ccertifikax l-istess xogħol. *Inoltre*, l-konvenut qed jeccepixxi li x-xogħol għadu ma tlestiex u għalhekk din l-azzjoni hija intempestiva. Jeccepixxi ukoll li s-somma li qed tintalab mis-socjeta' attrici hi eccessiva *stante* li hemm xogħol li għadu ma sarx u dak li sar ma sarx tajjeb.

Illi skont id-Dok. "CE1" anness mal-eccezzjonijiet tal-konvenut, il-konvenut jghid illi in kwantu l-*invoice* 14199 u cioe' ghall-ammont ta' Lm934.61 dan kien gie accettat izda b'rizerva ghall-fatt illi jekk jirrizulta illi l-hgieg inkiser minhabba negligenza da parti tal-attur, l-attur stess ikun responsabbi għad-danni kawzati minnu. Il-konvenut jghid illi kien ftehma li t-tnejħija tal-hgieg imkisser isir taht is-supervizjoni tal-Perit Debattista izda l-attur nehha almenu hgiega wahda mingħajr ma nforma l-perit. Il-konvenut isostni illi s-sostituzzjoni tal-hgieg imkisser kien parti mill-progett orginali u b'hekk ix-xogħlijiet kienu inkompluti.

Illi dwar l-*Invoice* numru 14394 u cioe' Lm584.51, il-konvenut jghid illi dan jirraprezenta *resealing* illi gie ornat mill-perit Debattista minhabba nuqqasijiet fix-xogħol originali. Il-konvenut jilmenta dwar tkissir, da parti tas-socjeta' attrici, ta' hgieg (aparti dawk deskritti fil-paragrafu precedent) waqt xogħolijiet ta' *glazing*. Dan it- tkissir jamonta għal Lm2,729.25.

Illi l-konvenut fl-ittra imsemmija jilmenta ukoll dwar ic-certifikazzjoni tal-*sky/light* illi avolja saru hafna tentattivi da parti tas-socjeta' attrici, ma lahaqx il-livell tajjeb bizzejjed biex dan jigi ccertifikat tajjeb mill-perit.

Illi mill-provi prodotti jirrizulta li General Manager tas-socjeta attrici Edwin Fiott fl-affidavit tieghu (fol. 73) ikkonferma li l-istess socjeta' attrici kienet giet inkarigata mill-konvenut, li kien is-sub-contractor ghax-xoghol ta' tqegħid ta' hgieg mill-klijenti tieghu s-socjeta' B & M(Supplies). Dan ix-xogħol kien maqsum fit-tnejn u cioe', it-tqegħid ta' hgieg, supplit mill-konvenut stess, go *frames* tal-hadid installati minn terzi u it-tqegħid ta' skylight komplut bl-eccezzjoni tal-fornitura tal-hgieg, liema hgieg kellu jigi fornit mill-istess konvenut (Dok. "A4" – fol. 9).

Illi skont dan ix-xhud il-hgieg fornit, f'dan ir-rigward mill-konvenut kellu tixlif u ma kienx gradit ghall-imsemmija klijenti tal-konvenut li riedu li jigi mibdul. *Inoltre* tkissru tliet hgigiet minhabba l-fatt li l-kaxxi kienu tpoggew orizzontalment minflok vertikalment u dan kontra r-rieda tas-socjeta' attrici.

Illi meta bdew ix-xogħolijiet fit-tieni sular, sabu illi l-hgieg kien kbir wisq mill-gholi u l-konvenut kien qabbar lil terzi sabiex dan jigi rimedjat, kif fil-fatt sar. Dawn gew rimedjati b'mod hazin pero' l-konvenut ta struzzjonijiet sabiex is-socjeta' attrici tkompli bix-xogħol. Ir-rizultat kien illi l-hgieg ixxaqqaq. *Inoltre*, xi ilma beda jidhol mill-faccati tal-hgieg. F'dan ir-rigward is-socjeta' attrici ssostni li uzat is-sealer b'mod tajjeb. Il-konvenut pero' insista li s-sealer kellu jinbidel. Is-socjeta' attrici tafferma li dan ovvajment ma solviex il-problema li kienet effettivament l-istruttura u mhux is-sealer.

Illi dwar l-*sky/light* l-imsemmi xhud ikkonferma li dan sar fuq id-disinn tal-perit tal-klijenti tal-konvenut u l-qisien u l-pendil kien marbuta mal-istruttura ta' hadid u tal-gebel għa' ezistenti. It-tip ta' profil uzat kien miftihem mis-socjeta' attrici mal-konvenut u l-hgieg kien disinjat u ornat mill-konvenut. Is-socjeta' attrici ssostni ukoll li minhabba xi movimenti tal-istruttura, is-silicone qata' u b'hekk kien

hemm xi taqtir. Dan effettivament gie rimedjat izda wara xi zmien rega' beda jqattar. Is-socjeta' attrici ssostni li t-tqattir kien minhabba l-pendil jew minhabba l-kwalita' tal-hgieg.

Illi d-direttur tas-socjeta' attrici Vincent Attard sostanzjalment ikkonferma dak li qal il-general manager tal-istess socjeta' attrici. Dan id-direttur qal ukoll li f'xi kazi l-hgieg ma setax jidhol fil-frame tal-hadid u b'dan gie nfurmat il-konvenut biex isiru l-aggustamenti necessarji. *Nonostante* dan xorta wahda il-hadid strah u konsegwentement inkiser xi hgieg. L-istess direttur kompla jghid li meta l-hgieg kien għadu fil-kaxex kien hemm xi hgieg li kellu t-tixlif. Għalhekk il-konvenut kellu ibiddel uhud mill-hgieg. Kull darba li kienet tingala' hgiega biex tinbidel, dan kien jitqies bhala *extra work*. Dwar l-ilma li beda iqattar mill-hgieg l-istess direttur jghid illi l-problema ma kinetx minhabba x-xogħol tas-socjeta' attrici u t-tibdil tas-sealer uzat mis-socjeta' attrici kien kollu għal xejn.

Illi s-socjeta' attrici ssostni ukoll li l-konvenut kien inkariga xi nies sabiex jisbarazzaw ix-showroom mid-debris u affarijiet ohra li kienu thallew minn kuntratturi ohra. L-imsemmi direttur tas-socjeta` attrici jghid li dawn il-kuntratturi l-ohra kienu rmew xi *angles* tal-hadid li kienet jiffurmaw parti mill-istruttura tal-frame tal-hadid li kienet izzomm il-hgieg f'postu. L-imsemmi direttur jghid li s-socjeta' attrici ma' kellha x'taqsam xejn ma dawn l-*angles* tal-hadid.

Illi kif gia ntqal meta għamlet ix-xita l-konvenut ordna li jinbidel is-sealer b'rızultat li zdied it-taqtir peress li s-sealer il-għid ma kienx adattat u beda jinqala' wahdu minn mal-iskylight. Eventwalment dan inqala u tpogga s-sealer originali. Il-konvenut kien jilmenta dwar id-difetti izda qatt ma hareg "*snag list*". *Inoltre* x-xogħol qatt ma gie cċertifikat mill-perit tal-kljenti tal-konvenut u dan kien minhabba difetti li gew kagħnati minn xogħol li sar minn terzi.

Illi xehed il-Perit Wilfred Debattista (fol 140 *et seq*) li kkonferma li l-imsemmija socjeta B & M Supplies Limited kienet inkarigatu biex jagħmel id-dizinn ta' bini li jinsab fill-B'Kara By Pass. Xogħlijiet fuq il-frame tal-hadid u hgieg tal-faccata u li *skylight* tal-aluminium ingħata b'kuntratt "supply and fix" lill-konvenut. Da parti tieghu l-konvenut inkariga zewg *sub-contractors* u ciee' Steel Structures Ltd għall-frame tal-hadid u s-socjeta' attrici għat-twahħil tal-hieg u tal-iskylight. Kien qed isiru tahdidiet bejn il-partijiet kollha izda dawn waqfu meta bdew johroġu d-difetti. Il-perit kien forna d-dettalji tat-twahħil tal-hieg u kwalunkwe tibdil kien jehtieg l-approvazzjoni tieghu. Il-perit ma kienx prezenti għat-twahħil tal-hieg tal-faccata u dan *nonostante* li huwa xtaq li jkun prezenti peress li xi hgieg kien instab li kien imkisser.

Illi ghall-perit il-problema principali kien minhabba l-ilma li kien qiegħed jidhol mill-faccata u mill-iskylight. L-ilma li diehel mill-faccata seta' kien dovut ghall-fatt li l-kuntratturi ma zammewx mad-dizinn, liema dizinn kien jipprevedi li l-ilma jahbat mal-hieg u jinzel 'I isfel. Id-dizinn tal-iskylight kelli jinbidel minhabba l-qisien tal-hieg. Il-perit irrileva li kien hemm ukoll problema minhabba s-sealers li intuzaw.

Illi l-perit jghid li huwa qatt ma vverifika jekk il-hieg kienx imkisser minhabba li l-istess hgieg kien qed imiss mal-hadid. Li hu zgur hu li kien hemm hgieg imkisser qabel ma twahħal. Il-perit ma kienx jaf x'kien l-arrangamenti bejn il-konvenut u z-zewg *s-subcontractors*. Il-perit kien presenti f'certi hinijiet meta kien qed jitpogga l-hieg tal-faccata pero' l-istess perit mhux cert jekk li *spacers* tpoggewx kif suppost u jekk kienx hemm bizzejjed spazju bejn il-hieg u l-hadid. Huwa kien jaf li certu hgigiet kien akbar mill-frame u li kellhom isiru xi modifikasi fl-istruttura tal-hadid. Wara li s-socjeta' attrici ma komplitx bix-xogħolijiet fuq id-difetti li nqalghu, il-konvenut kompla b'xi xogħol rimedjali.

Illi l-konvenut xehed illi gie avvicinat mill-imsemmi Perit Debattista dwar ix-xogħol in kwisjtoni u li l-istess perit tah sketches ta' kif kellu jsir dan ix-xogħol. L-ewwel li tpogga kien il-hieg fis-sular tat-triq. Il-konvenut jghid li kien

hemm xi hgieg bi “spalling” zghir fit-truf pero’ dan twahhal xorta wahda wara li l-istess gie accettat mill-perit.

Illi l-perit tekniku nkarigat mill-Qorti kkonkluda li:-

- (a) s-socjeta’ attrici ghamlet xogholijiet minghajr id-dettalji teknici mehtiega u minghajr is-supervizjoni u direzzjoni adegwata liema xogholijiet irrizultaw mhux skont is-sengha u l-arti;
- (b) Illi l-*isky light* sar fuq dizinn mhux kompatibbli u efficjenti u ntuzaw materjali u forom zbaljati ghall-iskopijiet li kellhom il-kljenti b’dan li jirrizulta li l-*isky light* jzomm l-ilma u li sallum għadu jidhol l-ilma minnu;
- (c) Illi fil-kaz tal-hgieg tal-faccata jirrizulta li b’nuqqas ta’ kordinazzjoni, il-*frame* tal-hadid mhux dejjem kien jaqbel mal-qis tal-hgieg u l-hadid ma kienux adegwati, li l-hgieg ma tpoggix fuq spacers kullimkien, li ma tpoggix sealer fuq il-*frame* qabel ma tpogga l-hgieg, li ma sarx *sealing* effettiv wara li tpogga l-hgieg u li bejn il-hgigiet mhux dejjem sar *sealing* effettiv;
- (d) Illi in generali, x-xogholijiet in kwistjoni saru b’nuqqas ta’ dizinji u dettalji, nuqqas ta’ supervizjoni adegwata, nuqqas ta’ attenzjoni fit-tqabbil tal-materjal u nuqqas ta’ konoxxa fl-effetti ta’ meta jintuzaw flimkien materjali bi kwalitajiet differenti.

Illi jirrizulta mill-provi li n-nuqqas ta’ ko-ordinazzjoni u ko-operazzjoni bejn il-pariċċiet kollha involuti wassal ghax-xogħol mhux magħmul skont is-sengha u l-arti da parti tas-socjeta’ attrici.

Illi jirrizulta ukoll illi ntuzaw materjali u forom mhux adegwati u li dawn il-materjali u forom certament ma kienux forniti mingħand is-socjeta’ attrici.

Illi, *inoltre*, appart i-nuqqasijiet da parti tal-partijiet in kawza kien hemm ukoll nuqqasijiet da parti tal-perit tas-socjeta’ klijenta tal-konvenut li hejja dizinni mhux xierqa u ma għamilx is-supervizjoni adegwata.

Illi fil-kawza *in disamina* l-konvenut ta' kuntratt ta' appalt lis-socjeta' attrici ghal xoghlijiet ben definiti. Fil-kawza **“Pierre Darmanin vs Moira u Christopher konjugi Agius”** (6 ta' Ottubru, 2004) l-Onorabbi Qorti ta' l-Appell qalet illi:-

*“Bhala l-ewwel principju huwa dottrinalment u gurisprudenzjalment ricevut illi l-appaltatur għandu l-obbligu li jezegwixxi x-xogħol lilu kommess fis-sens li huwa għandu l-obbligu wkoll li jara li dan ix-xogħol ikun sejjer isir utilment u mhux b'mod li l-quddiem juri difetti. L'imprenditore ha l-obbligo di eseguire bene l'opera commessagli, secondo i dettami dell'arte sua, e deve prestare almeno una capacità ordinaria” (**Kollez Vol XXVII pl p373**). Dan fis-sens li hu ‘għandu jiggarrantixxi l-bonta` tax-xogħol tieghu’ (**Kollez Vol XL pl p485**);*

Illi principju iehor fil-kuntratti ta' appalt, huwa li kuntrattur qabel ma jindahal għal bicca xogħol għandu jkollu l-kapacita' teknika mehtiega (“**Biagio Muscat vs Anthony Falzon et**” A.I.C. (PS) - 12 ta' Mejju, 2003). Huwa għandu jiggarrantixxi l-bonta` tax-xogħol tieghu u jekk jagħmel ix-xogħol hazin lanqas ma hu eskluz mir-responsabbilita` minhabba l-fatt illi hu kien qiegħed għal dak illi ried il-kommittent u jibqa' responsabbi l-istess jekk qabel ma beda' x-xogħol kien jista jkun jaf li fil-materjal illi fuqha kien ser jahdem kien hemm xi mankament u għalhekk ix-xogħol kien inutli.

Illi ingħad ukoll li meta l-appaltatur ma jottemprax ruhu mal-ftehim, jigifieri illi x-xogħol jigi mwettaq mhux skont l-arti u s-sengħa mħuwiex intitolat ghall-hlas. (“**Vella vs Bugeja**” A.I.C. (PS) - 3 ta' Frar, 2003; “**Borg vs Buttigieg de Piro**” P.A. - 13 ta' Jannar, 1995; “**Mark Spiteri noe vs David Connaughway noe**” P.A - 6 ta' Marzu, 1998; u “John Bonnici noe et vs Anthony Sammut” A.C. - 22 ta' Gunju, 1994).

*“E` dovere dell'appaltatore di resistere ad ordini che egli vedesse pregiudizievli alla solidità e contrarii alle buone regole dell'arte” (**Kollez Vol XXV pl p727**). L-appaltatur*

*hu obbligat u hu dejjem responsabili li jaghti lill-appaltant opra sodisfacenti, u ma jistax jallega li x-xoghol sar mhux sewwa ghax hu ghamlu kif ried il-kommittent, billi l-appaltatur hu obbligat jirrezisti ghal kwalunkwe intromissjoni tal-kommittent” (**Kollez. Vol XLII pII p1003**).*

Illi huwa pacifiku ukoll illi l-hlas tal-prezz tal-appalt jew il-hlas akkont ma jfissrux necessarjament approvazzjoni tax-xoghol jekk dan fil-fatt jirrizulta difettuz (**Kollez. Vol XLI pII p892**);

Illi issa fil-kaz prezenti l-konvenut isostni illi l-vizzji li x-xoghol tas-socjeta' attrici ma saritx skont is-sengha u l-arti. Dan fil-fatt irrizulta mill-provi u mill-konkluzjonijiet tal-perit tekniku. Din il-Qorti pero ma' tistax tikkonstata ghalfejn dawn ix-xogħlilijiet ma sarux *a regola da arte*. Huwa car illi s-socjeta' attrici għandha terfa' r-responsabblita' tagħha anke in vista tal-gurisprudenza hawn fuq citata.

Illi mill-provi u mill-konkluzjonijiet tal-perit tekniku johrog car illi parti minn nuqqasijiet fix-xogħlilijiet ezegwiti kienu dovuti kemm għan-nuqqas ta' sorveljar u kontroll adegwat *da parte* tal-konvenut u l-perit tal-klijent tieghu u kemm ghaliex ix-xogħol gie esegwit hazin mis-socjeta' attrici. Skont il-perit tekniku fil-kaz tal-*skylight* dan sar fuq dizinn mhux kompatibbli u efficienti u ntuzaw materjali u forom zbaljati ghall-iskopijiet li kellhom il-kljenti dan irrizulta fi *skylight* li jzomm l-ilma. Is-socjeta' attrici, skont il-provi, ma kellhiex x'taqsam mad-dizinn u materjali izda la darba li hija accetattat li tesegwixxi l-istess xogħol, hija kellha tkun taf li dak li ser tagħmel kien ser jigi esegwit hazin u mhux skont is-sengha u l-arti kif fil-fatt gara. Dan sehh ghaliex is-socjeta' attrici ma kenitx taf u lanqas biss fittxet sabiex tkun taf l-effetti ta' tali disinn, u l-uzu tal-materjal propost, b'dan li l-konkluzjoni tal-perit tekniku hija inekwivoka fis-sens, li dan ix-xogħol ma' kienx accettabbli tant li jingħad li id-dizinn mhux kompatibbli għal dak li ried il-klijent, u l-materjali uzati, bla eccezzjoni huma zbaljati, b'dan għalhekk li l-istess *skylight* kien u baqa' jzomm l-ilma sallum. F'dan il-kuntest ma' hemm xejn x'jiskulpa lis-socjeta' attrici, u dan anke in vista tal-konkluzjonijiet tal-

perit tekniku, li fil-fatt ikkonkluda li x-xoghol sar hazin minn kull aspett, mhux lanqas minn nuqqas ta' direzzjoni, li ssocjeta' attrici kienet fid-dover li tiehu fl-esekuzzjoni tax-xoghlijiet tagħha, u iktar u iktar meta jirrizulta li ma kenitx verament taf sew l-effett li certu disinji u materjal kien ser ikollu fuq r-rizultat finali.

Illi dwar il-hgieg li gie mqieghed mis-socjeta' attrici jirrizulta li l-hgieg ma tpoggix fuq spacers kullimkien, li ma tpoggix sealer fuq il-frame qabel ma tpogga l-hgieg, li ma sarx sealing effettiv wara li tpogga l-hgieg u li bejn il-hgigiet mhux dejjem sar sealing effettiv. Dan sehh ukoll ghaliex ma' kienx hemm ko-ordinazzjoni bejn il-partijiet u l-perit inkarigat mill-progett u wkoll minhabba nuqqasijiet ohra fejn per ezempju l-frame tal-hadid mhux dejjem kien jaqbel mal-qis tal-hgieg u l-hadid ma kienux adegwati; dan parti nuqqasijiet f'materjal fornit mill-istess konvenut. Illi mix-xhieda prodotta jirrizulta wkoll li l-istess socjeta' attrici kienet konxja li bil-materjal fornit lilha x-xoghol ma' kienx gej sew, izda xorta wahda hija kompliet bl-esekuzzjoni tal-istess, bir-rizultat li l-istess xoghol gie indikat li mhux skont is-sengha u l-arti mill-istess perit tekniku fil-konkluzjonijiet tieghu, u f'dan il-kuntest din il-Qorti thoss li taht dan l-aspett ukoll, l-istess xoghol ma jistax jigi kkunsidrat li sar skont is-sengha u l-arti.

Illi anzi mir-rapport tal-perit tekniku jirrizulta bla tlaqliq li l-istess xoghol kollu sar hazin minn kull parti li kienet inkarigata fl-istess progett, inkluz dak kompjut mis-socjeta' attrici, tant li l-istess xoghol baqa' difettuz sallum. Din il-Qorti thoss li l-konsiderazzjoni u l-konkluzjoni tal-perit tekniku jindikaw b'mod mill-iktar car li x-xoghol, anke minn naħa tas-socjeta' attrici sar hazin u dan ghaliex ma sarx skont is-sengha u l-arti.

Illi għalhekk in vista' ta' dan kollu, it-talba attrici qed tigi michuda.

III. KONKLUZJONI.

Illi għalhekk għal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi**, billi filwaqt li tilqa' t-tieni eccezzjoni tal-

Kopja Informali ta' Sentenza

konvenut, **tichad it-talba attrici stante** li hija nfondita fil-fatt u fid-dritt peress li x-xoghol esegwiet mis-socjeta' attrici ma' sarx skont is-sengha u l-arti.

Bl-ispejjez kontra s-socjeta' attrici, hlief ghal dawk tad-decizjoni datata 20 ta' Jannar 2004 dwar l-ewwel eccezzjoni tal-konvenut, li skont l-istess decizjoni għandhom jithallsu mill-istess konvenut.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----